

Vogels zoeken het hogerop

Jan P. Strijbos

Vogels kiezen soms wonderlijke plaatsen uit voor hun nest, geheel afwijkend van de normale gewoonte. In 1933 ontdekte ik in de Bergerduinen het nest van een Stormmeeuw gebouwd in een lage boom. In de daarop volgende jaren bleken meerdere paren dat voorbeeld te volgen en ook in andere duingebieden, zoals in de Bloemendaalse duinen en in de duinen van de Amsterdamse Waterleiding werd het broeden in bomen geconstateerd. In 1941 was er zelfs een stormmeeuwenpaar dat een nest bouwde op méér dan 8 meter boven de grond in een popel langs de weg nabij De Fransman, Bergen (N.-H.). Dit jaar

een woning aan de Kleverlaan te Haarlem. Eén der jongen overleefde de val van het dak niet en kwam om het leven. Het andere jong kwam goed terecht en werd naar het vogelasiel van Werner Beulink te Overveen gebracht en toen hij geheel vliegvaardig was geworden, aan de natuur teruggegeven. Een mededeling van een Scholekster die op een plat dak nestelde te Amsterdam werd in 'Het Vogeljaar' opgenomen (zie jaargang 20 : 161; 23 : 174; 24 : 149).

Uit mededelingen van de heer J. Regeer te Den Haag bleek dat het broeden van de Scholekster op daken niet exceptioneel was,

Woningen aan de Engelszstraat, Haarlem (dicht bij de Kleverlaan). De pijl geeft het platte dak aan, waar in de zomer van 1977 een paar Scholeksters nestelden.
Foto: M. Luikinga.

(1977) was er een nest van een Stormmeeuw dat gebouwd was op de nok van een plantenkas. En dr. Jelgersma te Bergen aan Zee vertelde mij dat er dit jaar ook nesten door de Stormmeeuwen gebouwd werden op de platte daken van gebouwen van de waterleiding in de Bergerduinen. Ook van Zilvermeeuwen is het nestelen op platte daken van gebouwen vastgesteld.

Op Texel was het nestelen van Scholeksters op de nok van schapenboetjes een bekend feit en er waren dergelijke boeten die elk jaar een scholeksterneest rijk waren. Vaak werden ook nesten gevonden op een hooiklamper. Heel lang geleden vond ik eens een nest van een Scholekster in de kop van een knotwilg langs de IJssel nabij Olst.

Dit jaar maakte mr. Menno Luikinga mij opmerkzaam op een broedgeval van een Scholekster, die genesteld had op een plat dak van

want op zijn huis aan de Sleedoorstraat 4 nestelde dit jaar nu voor de vierde maal een scholeksterpaar en bracht er jongen groot. Zodra de jongen half fladderend en in glijvlucht de tuin kunnen bereiken worden ze door de ouden van het nodige voedsel voorzien, dat voor een belangrijk deel uit grote regenwormen van een flink formaat bestaat. De Scholeksters van Texel kunnen thans vrijwel niet meer terecht op de schapenboetjes, omdat de zodenokken van vroeger vervangen zijn door nokpannen. Vroeger werden die zodenokken vastgezet met z.g.n. 'kraaienkruisen', die gemaakt werden van eikentalhout. Deze zag ik vooral op de boerderijen in Denemarken en ook wel op Terschelling, maar ik kan me niet herinneren, dat ik ze ooit op Texel zag.

Wat de beweegredenen waren die deze Stormmeeuwen, Zilvermeeuwen en Scholek-

Woningen aan de Kleverlaan, Haarlem waar in 1977 Scholeksters op nestelden en jongen. Eén der jongen vond de dood toen hij van het platte dak viel. De andere kwam goed terecht.
Foto: M. Luikinga.

sters — die van huis uit grondbroeders zijn — er toe dreven om het hogerop te zoeken, is niet duidelijk. Dr. Jac. P. Thijsse vertelt in 'De Levende Natuur' (jaargang 39 : 200) hoe in het Delamere Forest Kokmeeuwen gingen nestelen in bomen. Ze nestelden daar bij een plas, die echter ontwaterd werd door de waterleiding. De vossen konden toen bij de nesten komen en om zich te onttrekken aan de agressie van deze predatoren, zochten zij hun heil in de bomen waar ze onbereikbaar waren. Maar waarom de Drieteenmeeuwen ongeveer in het zelfde jaar, zowel aan de kust van Schotland, als aan de Noorse kust nesten gingen bouwen op de raamkozijnen van hoge pakhuizen is ook niet te verklaren. Maar deze raamkozijnen laten toch wel enigszins een gelijkenis zien met de ritsrichels van de vogelbergen, waarop de Drieteenmeeuw normaal zijn nest bouwt.

- Jan. P. Strijbos, Claus Sluterweg 2, Heemstede.

Naschrift:

Kortgeleden kwam ik erachter dat deze zomer behalve in de Kleverlaan te Heemstede, ook in de Engelszstraat, beide gelegen in de wijk van het Kleverpark en niet ver van elkaar af, eveneens een Scholekster jongen grootbracht. Hoeveel is niet bekend, maar zij verlieten pas het platte dak toen zij redelijk goed konden vliegen. Ten noorden van deze huizen ligt een flink open terrein met weiland en tuinen, waar de Scholeksters voldoende voedsel kunnen bemachtigen.

Frans Kooymans vertelde mij zopas dat hij deze zomer op zijn reis naar Zweeds Lapland in Skansen (bij Stockholm) verwilderde Brandganzen zag nestelen op daken van schuren. Deze daken waren begroeid met gras en zij hadden als noordelingen de noordzijde van het dak (dus de koele zijde) gekozen. Jan P.S.

Op ons Duitse buureiland Borkum broedden in 1974 en 1975 Scholeksters op het platte

Het linker huis is Sleetdoornstraat 4, 's-Gravenhage waar in 1977 Scholeksters op het dak broedden.
Foto: Frans Kooijmans.

dak van een school aan de rand van de stad. Het dak heeft een hoogte van circa 15 m en de oppervlakte wordt geschat op 2000 m². Het dak is met grove kiezels bedekt, waar hier en daar wat onkruid tussen groeit (Schoennagel 1975 & 1977, Goethe 1973).

J.T.

Goethe, F. (1973): Austernfischer (Haematopus ostralegus) brütet auf Hausdächern. Vogelk. Ber.Nieders. 5 : 13-15.

Schoennagel, E. (1976): Austernfischer brütet auf Flachdach. Niedersächs. Jäger 21 :

Schoennagel, E. (1977): Bemerkenswerte Brut- und Gastvögel der Nordseeinsel Borkum. Ornithologische Mitteilungen 29 : 143-157.
Zie ook 'British Birds' 71 (7): 308.